

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 12 .

Félévre ———— 6 .

Negyedévre ———— 3 .

Egy hóra ———— 1 .

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknál.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 21. szám.

Csütörtök, január 27.

A költségvetési vita.

Nagybecskerek, január 27.

Olyan jelek közt kezdődött meg a képviselőházban a költségvetési vita, melyek arra engedtek következtetni, hogy ez lesz a legrövidebb és legnyugodtabb költségvetési vita, mely a magyar képviselőházban valaha csak volt. E jelenség oka nem a pártok fáradtságában van, melyek az utolsó obstrukció alatt szerteszakadoztak és többé nem képesek erőiket összehozni, hogy a sajátjukból viseljék egy költségvetési vita terheit. Az ellenzék nem cselekvőképességű, mert e szakadások és áramlatok képtelenné teszik őket minden parlamenti akcióra és mert kedvezőbb alkalom gondolatával vigasztalódhatnak, mely alkalom akkor következik el, ha a kormány a kiegyezési tárgyalások egész anyagát a képviselőház elé terjesztette. E vigasztalás azonban ép oly kétes, mint a függetlenségi párt ama fenyegetése, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel meg fogja akadályozni a költségvetés és az ujoncjutalék megszavazását.

Amde a kormány a kiegyezési javaslatokkal nem fog a támadásra okul szolgáló tárgyat terjesztani a Ház elé, ép oly kevéssé, mint a hogy a költségvetéssel nem szolgáltatott okot támadásokra és vádakra. És ebben van az oka annak, hogy az összes ellenzék elvesztették kedvüket a cselekvéshez. Igazságos ügyet támadni hiába való dolog, az ország meg már megunta a szémalomharcot.

Az ellenzék elvesztették támasztékukat a nemzetben, a közvélemény megtagad tőlük minden táplálékot, mert küzdelmüket nem tartja őszintének s meg van róla győződve, hogy nem a siker kedvéért harcolnak, hanem harcolnak, hogy éppen harcoljanak. Erőt, bátoritást az ország közvéleményétől nem kapnak s ebben van a kormány ereje és a felbátorítás, hogy az eddig követett uton haladjon előre.

Az ellenzék tunya tehetetlenségében nyilatkozik a nemzet megelégedése a jelenlegi kormányral és a szabadelvű párt működésével és ezért kell az idej rövid, izgalomban szegény költségvetési vitát a kormány iránt az ország nagy bizalomnyilvánításának tekinteni.

Egyik legszebb parlamenti diadalát aratta a vitát bevezető nagy beszédével az előadó, Hegedűs Sándor, aki innenonnan immár egy negyedszázad óta viseli ezt a szép, de nehéz tisztet, mindig egyenlő szigorú lelkiismeretességgel. Akik figyelemmel kísérték működését, egyet fognak velünk érteni, ha mai diadala alkalmából őreá olvassuk azt, a mit ő mondott Lukács László pénzügyminiszterrel a provizóriumról szóló, megobstruált törvényjavaslat tárgyalása alkalmával: kevés ember használt az országnak annyit, mint ez a kis szürke ember.

Bismarck katonai jubileuma, Hamburg, január 26.
Március hó 26-én lesz Bismarck herceg hatvan éves katonai szolgálati jubileuma, mely alkalommal a császár és a német hadsereg ünnepeit fogja az exkancellárt.

Gróf Tisza Lajos.

Hosszas szenvedés után tegnap délután elhunyt. Három évtizednél hosszabb közpályája nyitott könyv, a melyből a tárgyilagosan ítélő utókor ki fogja olvasni egy becsületos, önzetlen férfinak, egy tetőtől talpig gavallér embernek és áldozatkész hazafinak élettörténetét.

A Tisza névnek, a mely Magyarország legújabb történelmében érzetűkkel van bevéve, segített fényt adni s hogy Tisza Kálmán mellett Lajos neve is tekintélyt és elismerést vívott ki magának, ez bizonyítja leginkább az elhunyt kiváló kválitását.

Már 1861-ben látjuk őt a közpályán s azóta állandóan azok közt szerepel Tisza Lajos neve, a kik a közélet valamely nagy jelentőségű mozgalmanak vagy eseményének a vezetői. Deák-párti programmal lett 1865-ben képviselővé, s Deák Ferenc tradíciójának maradt igaz híve. 1871-ben, miután bizonyosságát adta államférfiúi képességének, közlekedésügyi minisztere lett az Andrássy-kabinetnek.

Legszorosabban összeforrt neve az árvíz által sújtott Szegednek csodába illő rekonstrukciójával. Fáradhatatlan önfeláldozással és páratlan kitartással az Altöld ragyogó metropolisává varázsolta az egykori tanyai várost. Mig kő kövön lesz Szegeden, a Tisza Lajos gróf nevét áldva fogják ott emlegetni.

Polgártársainak mély hálája, az ország elismerése és a felséges uralkodó kegyesen jutalmazták meg Tisza Lajost ezért a nagy műért.

S Tisza Lajos gróf nem pihent meg e becsülettel kiérdemelt babérokon. Folytatta a haza érdekében ugyanazt az odaadó tevékenységet, a mely két évtized óta a közélethez kötötte.

Nagy érdemei vannak az új országhoz létesítése körül, mint egyházának gondnoka lankadatlan buzgalommal fejtett ki. Számtalan intézmény és egyesület élén állt, vagy azoknak tagja volt s azokat társadalmi és politikai súlyával támogatta.

A delegációkban több ízben elnökölt s 1892-ben a király személye körüli miniszter volt.

Egész élete a kötelességteljesítés mintaképe volt.

Az egész ország gyászolja az elhunytat és igaz részvétellel fordul a mélyen sújtott Tisza-család felé.

A „TORONTAL” tárczája.

A „Pipiske dalok”-ból.

— A „Torontál” eredeti tárcája —

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

I.

Kiért egy életen keresztül
A szívem mindörökké fáj,
Te vagy az üdvöm, boldogságom,
Te vagy az édes Loreley,
Oh édes Loreley.

Bűvös tavasi éjszakán
Tehossád száll minden dalom
S mesét regél a szerelemről,
Csodásat a te két szemedről
Oh édes Loreley.

Szemed se kék, hajad se szőke,
De Loreleyom vagy nekem
S együtt bolyongunk... képzeletben...
Idegen, messze rengetegben
Oh édes Loreley.

A fejedet vállamra hajtod,
En átfonom a derekad
Es úgy susogom lábam égve,
Remegő szívvel, szinte félve:
Oh édes Loreley.

Tavaszi mámor száll szívünkbe
Es csupa fény a messze táj,
Szívünknek lázas dobbanása
Új élet hajnalhasadása
Oh édes Loreley.

... Azután messze száll a mámor
Ragyogó lepkezárnnyakon
S én rájövök, hogy boldogságom
Hiu kísértés, fényes álom
Oh édes Loreley.

II.

Kerestelek régen, izzó szerelemmel
Vágyódtam utánad ismeretlenül,
Nem lehetek boldog — tudtam — soha mással,
Csak te veled édes, veled egyedül;
Lázás álmaimban álmodtam felőled,
A ki nem voltál még más, mint sejtelem,
Tört szívnek reménye, ébredező vágya
S maga az örökös, boldog szerelem.

Nem mondotta senki s hittem bizalommal,
Eljő a jövődő s kiderül az ég,
Hídegedő szívem hamvadó parázsa
Ujra fellobog majd, ujra lánggal ég,
Abból a mi elmúlt, nem tér mi se vissza,
Való lesz az álom, meg a sejtelem
S büszke diadalal, hódolva köszönt rám
Maga az örökös, boldog szerelem.

Hittem bizalommal, való lett az álom,
Kiderült az ég már, a nap is ragyog.
Itt vagy közelemben, mosolyog az ajkad

S ha reád tekintek, oly boldog vagyok;
Oh maradj örökre az én reményességem,
Maradj mindörökké, édes, csak velem,
Hissz te vagy az élet, megvalósult álom
S maga az örökös, boldog szerelem.

III.

A mi szerelmünk csupa napfény,
Sejtelmes virágfakadás;
Az Isten is szeret azóta,
Hogy csak te rólad zeng a nóta
Es a szívemben
Minden olyan bűvös, csodás.

Maradj te napja a napomnak,
Az éjszakámnak csillaga,
Es akkor es az édes álom
Örökre győz az elmuláson
Es nem lesz vége
A mig szeretsz soha, soha.

IV.

Álmodtam valamit:
Titokzatos éjszakán
Akácfa hullatta levelét reám,
Tavaszi mámorral volt telve a lég
S én teveled, édes, oly boldog valék.
Nyakam köré fontad patyolat két karod,
Megrészegített remegő sóhajod
Es félig ébren, félig szenderegve
Repült a lelkünk a fellegekbe.

Az Ur számojánál térdre rogytam,
Keservem busan elsokogtam

HIREK.

Tájékoztató.

Január 30. A Nagybecskereki tak. pénztár közgyűlése
Január 30. A nagybecskereki lövészegylet közgyűlése
Január 30. A jarkováci népbank közgyűlése.
Január 30. A zichyfalvai tak. és hitellegylet közgy.
Február 2. A Nagybecskereki Népbank közgyűlése.
Február 2. A perlaszi új tak. szövetséget közgy.
Február 3. A Torontalm. tak. és hitelbank közgy.
Február 6. Az antalfalvai járási takp. közgyűlése.
Február 6. A módosi takarékpénztár közgyűlése.
Febr. 6. Az iskolagyermekbarát közgyűlése.
Február 6. Az alibunári jár. takp. közgyűlése.
Február 6. T. h. é. v. alkalmasottnak tak. és előleg-egylet közgyűlése.
Február 7. A Nagybecskereki szőnyeggyár részvény-társaság II. közgyűlése.
Február 9. A lászáröldi új takarékegylet közgyűlése.
Febr. 12. T. h. é. v. hivatalnokai táncestélye.
Február 14. Közigazgatási bizottság ülése.
Február 22. Kerekpárosok vig. estélye.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órá-tól nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6-8 óráig.

— **Eljegyzés.** Haingl Károly ur, Tomasevác közlegények derék segédjegyzője e napokban eljegyezte Riedl Matild kisasszonyt, Riedl Antal lájos leányát.

— **Beszéda.** A szerb dalegylet évenként visszatérő farsangi mulatsága tegnap is kitűnően sikerült. Nagyszámu előkelő közönség gyűlt össze a városi színházban, mely élvezettel hallgatta az egyes számokat. A hangversenyt a vegyes kar vezette be az „Uszkljnikimo“ oz. karral. Az új karnagy Matyejevsky ur, ugylátszik nemcsak tehetségos de lelkiismeretes zenész is, mert úgy az esőt mint a többi karokat is oly meglepő precizitással énekelte a — mellékesen megjegyezve legnagyobb részt igen szép lányokból összeállított egylet — hogy a harmonia barátjai méltán fakadhattak lelkes tapara. A kis Daitis Mileva a nagyoknak is diosóretére való helyes hangsulyozással és elfogulatlansággal savalta el költeményét, egy másik kis leány Zavisits Natália pedig bátran és szabatosan játszott egy hangverseny polkát. A fiatal műkedvelő-generáció e két kedves tagját sürü tapsokkal jutalmazta a közönség. A hangverseny folyamán alkalmunk volt Matyejevsky F. karnagyot mint igen ügyes, fejlett technikával rendelkező hegedűjátékost megismerni. Zongorán Hornung Mária k. a. kísérte, ki később egy önálló számával is jól megérdemelt sajos tapsokat aratott. A „Na te misszim“ oz. ismert dalnak a variációit játszotta a kisasszony, értelmes felfogással és szép technikával, majd ráadott a közkívánatnak megfelelő egy tüzösen eljátszott kólót. A végére hagytuk Nocker János számát. A derék énekes ezuttal maga-magát multa felül, s újból meggyőzte a hallgatóságot arról, hogy olyan hangverseny-énekest birunk benne, akiért sok város megirigyelheti a nagybecskerekieket. Hatalmas tenorja szebben csengett mint valaha s színni nem akaró tapsok hangzottak fel úgy első száma mint a „rádás“ után. A sikerült hangversenyt reggelig tartó tánc követte.

S elmondtam, míg könny rezgett a szemembe
Nem vagyok méltó a te szerelmedre.
Nagy volt Uram eddig a vétkem,
Az életet tréfának véltem
S a legbüzősebb akkor voltam,
Mikor szerelmemről daloltam.
Elpararoltam könnyű vérről
Az ifjúság ezernyi kincsét.
S most megőrt szívvel, gőnyedve hordom
A győző öntudat bilincset.

S reid volt arca a jó atyának,
Az angyalok közt vigasság támadt,
Mennyei kürtös hangzott felém,
Gőma támadt az ég peremén
S tudtul adatott az egeknek:
Nem vagyok bübös, ha téged szeretlek.

V.

Szivenbe zsong mint bűvös álom,
A melynek kéje végtelen,
Az első csók varázsos üdve,
Az első boldog szerelem.

S ha álmaimból felriadva
Szemembe fényű könny ragyog,
Sóhajba ful a boldog álom
S az első csókra gondolok.

— **Szocialista-gyűlés.** A Torontali Hírlap szerint Popov Branko és még 19 társa bejelentették a rendőrkapitányságnál, hogy f. hó 30 án d. u. 2 órakor a „Nemzeti szálló“ nagy termébe népgyűlést hívtak össze, melynek szónokait Tomits Mirko, Hess József és Zivoinov Jova személyeiben jelentették be. A szónoklatok programja a következő: 1. A földműves nép helyzete, 2. az egyenlőség és testvériség, 3. a socialdemokratizmus reformja. Wachtel Leo rendőrkapitány a gyűlés megtartását megengedte s személyesen fogja ott az ellenőrzési tiszte. végezni.

— **Püspök és hírlapszerkesztő.** Erdőkes hírt újságol a budapesti „Függetlenség.“ Ertesztése szerint Zaika Janos dr. győri megyei püspök, a ki 1848-49-ben a „Katholikus Néplap“-ot szerkesztette, alapítványt készült tenni az 8 félésszados egykori hírlapszerkesztői hivatalos működésének maradó emlékére. A megyei püspök által szerkesztett néplapot asinormértékűl vehetnek a mai népiapszerkesztők, kik gyűlöltetbe és epébe mártják tollukat, hogy a népet félrevezessék és nem szeretettel foglalkoznak a nép érdekével, hogy, mint azt féléssz év előtt elődjük tette, jóra tanítsák.

— **Nemzetközi kiállítás Budapest.** Bécsot ebben az évben a császári jubileum alkalmából az idegeneknek nagy tömege fogja felkeresni. Ezt az alkalmat felhasználni arra, hogy a Bécsot felkereső külföldieket arra indítsuk, hogy a magyar székes fővárost felkeressék, hazafias kötelesség. Ez indította Budapest vezető iparos és kereskedő körét arra, hogy „Nemzetközi Kiállítást“ rendezzen Budapeste, az egészségügy, nép és hadsereg élelmezés, sport és idegen forgalom részére, találmányok és ujdonságok külön kiállításával kapcsolatban. A kiállítás a városligetben lesz és május 15-étől szeptember 30-áig tart. Az eddigi úgy belföldi mint külföldi bejelentések után itélve a kiállítás kiváló sikerűnek ígérkezik.

— **Farsang.** A szerb ittebei olvasókör folyó évi február hó 12 én az olvasókör termében az inségesek javára zártkörű táncvigalmat rendez. Belepti díj: személyenként 80 kr., osaládjegy 2 frt. Kezdeté esti 8 órakor.

— **Jótekonyság.** Az „Iskola gyermekbarát“ helybeli segélyző egylet, mely a tél beálltával 58 szegény tanulót ruházott föl, most újabban ismét 18 gyermeket látott el meleg ruházattal, még pedig kiosztott közöttök 12 rendbeli öltözetet és 11 pár lábbelit.

— **A resicai bányaszerencsétlenség.** Resicáról jelentik: Fájdalom alig felejtettük el a tavalyi nagy szerencsétlenséget, mely közel száz áldozatot szerzett, s most ismét nagy a bajunk. Ezuttal tíz ember halt meg, öt pedig hiányzik s valószínűleg örökre hiányozni fog. Hogy a katasztrófa az idén nem volt olyan borzalmas, mint tavaly, annak oka az azóta javított biztosító szabályzatban van. A tavalyi bányaszerencsétlenség alkalmával, a melyet tudvalevőleg egy vigyázatlanul kezelt lámpa s az ezáltal fölrobantott bányalevegő okozott, a lámpákkal való bánást megszigorították s olyanná tették magát a lámpát, hogy a bányász semmiképen se férhessen a lánghoz. Így a mostani szerencsétlenség, a mely 24-én éjjel háromnegyed tizenegy órakor, a Resica mellett levő Domán falu alatt, a Szécsenkna hatodik szintjén (ugyanott, a hol tavaly) történt, elmaradt a robbanás, a mely rombdöntötte volna az aknát, a tértát s tömredék emberéletet. A veszedelmes hatodik szinten most is nagymennyiségű fojtógáz fejlődött s hamar betöltötte az egész szintet, leomlasztva egy egész szinifalat. Az ott dolgozó 25 bányászból meghalt tíz: megfultak; ebből a tizből eddig ötöt hústak ki a romok alól. Ezek a 26 éves Korin Zachariás, a ki csak egy hónapja házas, a 20 éves Stéber József és Piszerszky, a 15 éves Kittl Nándor és a 40 éves Jäger Ferenc. Öt még hiányzik. Ezek közül háromról biztosra vesszük, hogy meghaltak, kettőről még kétségesnek tartják. — Igazán ezer szerencse, hogy a fojtógáz meg nem gyuladt, másképp a pusztító hatás még a tavalyi szerencsétlenségénél is nagyobb és rettentőbb lett volna. Gschwandtner főmérnök azonban nem engedte a nagy bányáslámpák meggyújtását s ezzel elejét vette annak, hogy a katasztrófa nagyobb arányokat öltsön. A kis bányáslámpák pedig a legcsekélyebb légnyomásra elalszanak. — A kórház előtt az áldozatok hozzátartozói jajveszékének és kezeiket tördelik, várva az újabb áldozatokat, a kiket szekéren hoznak Dománból.

— **Szerencsétlenség.** Nagy Kikindáról jelentik: Borzasztó szerencsétlenség érte tegnap Kneszevity Dusan timár családját. Mig Kneszevity és felesége a szobából távol voltak, 4 éves leánykájuk a kályhánál játszadozott, majd kötényével a kályha ajtaját próbálta kinyitni, miközben ruháskájá tüstet fogott. A gyerek jajga-

tására berohanó szülők már félig holtan találták leánykájukat, kinek arczát, nyakát, mellét és kezeit iszonyu sebek borították. A gyermek, kinek az első segélyt Lipner Emil dr. és Róth Ignác dr. nyújtották, a halállal küzd s aligha marad életben.

— Nyilvános köszönet. A közégi főgymnasium igazgatósa az első „Kegyes iskolák“ megnyitásának háromszados ünnepélye emlékére a „Deák segélyző egyesület“nek alaptökéjét közadakozás útján kívánta gyarapítani s ezen célra gyűjtőleveket bocsátott ki, e gyűjtőleveken a következő összegek folytak be:

Müller Árpád I. oszt. tan. gyűjtőívén: Szabó Ferenc 2 frt, Schmidt Lajos, Raskó, Amshlinger, Wagner 50-60 kr. N. N., Müller Bella 30-30 kr. N. N., M. M., Weisberger György, N. N., Obrincák, N. N., 20-20 kr. Müller Rózsika 10 kr. N. N., N. N. 5 kr. Összesen 6 frt.

Kirchner Ignác I. oszt. tan. gyűjtőívén: Harkonkour gróf 2 frt. Kögl Béla, Winkler, Klüh Ferenc, Moirár Sándor 1-1 frt. Csobel Fransiska, Ismeretlen, Göszl Géza, Kirchner Miklós 1-1 korona. Összesen 8 frt.

Polgár János I. oszt. tan. gyűjtőívén: Dr. Duka László, dr. Pollák Győző, dr. Schlessinger Mór, dr. Menözer Izidor, Frankl Henrik, dr. Polgár Sándor, Benedek Jenő 1-1 frt. Edenburg Lajos 50 kr. Összesen 7 frt 50 kr.

Steyer Sándor I. oszt. tan. gyűjtőívén: Stagschmidt Péter, Steyer Anna, Marschall István, Steyer Fülöp 50-60 kr. N. N. 40 kr. Steyer Sándor 35 kr., Steyer-Horváth Maria, V. V. 20-20 kr. Zeigmondy János 15 kr. Jung Zsuzsanna, Schaffner Katalin, Soha Károly, Filo Maria, Szabó Albert, Stagschmidt Emilia, Stagschmidt Fülöp 10-10 kr. Összesen 4 frt.

Kiss János I. oszt. tan. gyűjtőívén: Dr. Kiss János, Kellner József, Kiss Sándor 1-1 frt. Temmer Salamon, Baaden I. L., Kiss János, Lindhof János, Pálffy 50-60 kr. Wehner György, N. N. 30-30 kr. N. N. 10 kr. Összesen 6 frt 20 kr.

Kurlander Antal I. oszt. tan. gyűjtőívén: Kurlander Imre, Deutsch Zeigmond 1-1 frt. Klein Bernát 50 kr. Deutsch Gyula 20 kr. Grets Imre, N. N., N. N. 10-10 kr. Összesen 3 frt.

Nikolajevits Dragomir I. oszt. tan. gyűjtőívén: Nikolajevits Kója, Nikolajevits Katicsa, Dolga Lajos 50-60 kr. Bergl Emma 30 kr. Andrejevits L., Plonity Dragomir 20-20 kr. Pleszenovity Milán, Khamerling K. 10-10 kr. Összesen 2 frt 10 kr.

Kende Ferenc I. oszt. tan. gyűjtőívén: Kassás Kálmán, Braun V. 1-1 frt. Szieber Odón, Welt K., Szabó Lajos, Joga, Daróczy Albert, N. N., Ujváry I., N. N., Ládny K. 50-60 kr. Ifj. Kende Ferenc 45 kr. Ember Béla 40 kr. Schmidt, Oláh, N. N., Meyer Fülöp 30-30 kr. Litovszky, Balogh 25-25 kr. N. N., Sebesi K., N. N., Ábrányi Amália 20-20 kr. Krall I. 15 kr. — Összesen 10 frt. (Folyt. köv.)

Törvényszék

Az eleméri vérengzés.

VII. nap.

— január 27.

A mai tárgyalás kezdetén Krastics János védő kérelmére néhány kérdést intézett az elnök Csukios Csédához, a ki tudvalevőleg az édesapja ellen vallott. Az öreg asnap elment Krasticshez és tanácsot kért tőle, hogy mit tegyen, mert a szembesítésnél a fia azt sugta halkán fülébe:

— Hadd el, így kell mondanom!

Csédá erre kijelenti, hogy csak a csend-öröktől való félelmében vallott első és mostani kihallgatására alkalmával az édes apja ellen, a ki azonban nem követte el a terhére rótt cselekményt.

Visszavonta ezenkívül még azt a vallomását is, hogy Petrov felfordította a kocsit és ott látta a tömegben Bacsiotin Bogolyubot, meg Adámov Szávát. A többit fenntartja.

Ma hallgatták ki egyenként Löwi Ignácot és ispánját, Kreutzberger Sándort.

Löwi Ignác.

— Mióta hasonbérölje a Dániel-féle földeknek?

— Negyedik éve.

— Hogy szokta kiadni a kukoriczföldeket?

— Ha a nép szántja, felibe; ha én, harmadába. Azonkívül a ki felébe szántja, fület 2 frtot és tíz szákot visz a hajókhoz. Buzavetésnél a felesek 2 frtot fületnek és 15 kereszt buzát hordanak be.

— Miért nem akart az elemériknek munkát adni?

— En akartam, csak ők nem fogadták el,

mert kijelentték, hogy új törvény van s ők felébe harmadába nem dolgoznak. Ha más munkások jöttek, az elemérik elzavarták őket. A repce-kaszálásnál 10 frtot kértek, holott máskor három mat kaptak. En mégis akartam 6 frtot adni, de ők nem egyeztek bele. Az én bérletemen csakis az okányi ut volt nyitva a lakosok számára s én is sokáig használtam az útjukat, mig júniusban felárkolták. Megkértem ekkor a bírót, hogy még egyszer engedje meg az utat használni, annál is inkább, mivel szerződésünk van erre.

— Kivel kötötték egységset?

— Az ispánom kötötte a bíróval két esküdt

jelenlétében. Hogy ez a bíró azonban Iszákóv Misa volt-e, azt nem tudom.

— Junius 9-én ön szintén át akarta szállítani a gépet Szemitéráról a csöszházfélé.

— Igen Szerdán pedig jelentette az ispánom, hogy a nép megakadályozta az átvitelt. En panaszt tettem Dániel főszolgabírónak, a ki intézkedett s délben már jelentette a bérlőm, hogy Iszákóv a főszolgabíró parancsa dacára is megtiltotta a gépek szállítását. Iszákóvot ekkor megbüntette Dániel főbíró s egyben megparancsolta neki, hogy személyesen legyen jelen az átvonattásnál, mire a bíró újból kijelentette, hogy Löwinek nincs joga arra menni. (Elmeséli ezután az ismert részleteket.)

Dr Góth: Mi bért fizet a földéért?

— 2665 hold föld van, egyremásra 12 frtot fizettem.

— Mi volt a napaszám?

— Nyáron 60 krtól 1 frt 20-ig, télen 40-50 kr.

— Mikor ön átvette a bérletet, milyen ut volt elszárvá?

— A bara-felé vezető dűlő.

— Az ön rendelkezése nem sártak el utat?

— Nem.

— Több esetben szolgáltak?

— Egyetlen egyszer, mert bementek 300 juhval a repóébe.

— A Dániel Augusztá-féle földeken nincs semmi járásuk az elemériknek. Ha például va lamerre készülnék, előbb eljutnak oda ezeken a földeken keresztül?

— Valamivel előbb.

— Volt önnek tudomása, hogy a nép télen gyűléseik?

— Akkor nem, csak kora tavasszal.

— Az urasági földeken az önéhez hasonlóan van a munka kiadva?

— Épp úgy.

Kövr: Mondta-e ön, hogy az elemérikkel ökrök helyett fog még szántani?

— Soha.

Kardos: Az okányi föld kizárólag az ön földjén visz át.

— Igen.

— Miért kérte ön a gépek átvitelét, mikor követelni joga volt?

— Azért, mert külföldben pörölni kellett volna s az nagyobb bajjal jár. A bíró mindazonáltal kijelentette, hogy megbírságot 50 frttal s én erre azt mondtam az ispánnak, hogy csak vigyék át a gépet, megfizetem a pénzt, mert a munkát meg kell kezdenünk.

Kövr: Volt-e kára? Kívánja a vádlottak megbüntetését?

— Károm nem volt, büntésüket sem kívánom, mivel az elemérik jó emberek, csak egy kolompós ugratta be őket.

Milosev Miladin kijelenti, hogy ők kérték munkát Löwítől, ez azonban azt felelte:

— Ki kényszerít engem arra? Nem kaptok, még ha éhen is veszték. Erre hozok akár harminc tanut.

Hátrassól és megkérdesi a vádlottakat, mire azok egyhangulag felelik rá:

— Igenis, mondta.

A szembesítésnél Iszákóv elismerte, hogy kukoricatöréskor el szokta az utakat zárni, de tagadja, hogy Löwi ezért felelősségre vonta.

Löwi szerint az okányi ut nem közut, hanem urasági dűlő, Iszákóv viszont azt állítja, hogy az egyik oldalán községi földek terülnek el.

Milosev Miladin dr. Góth kérdéseire kijelenti, hogy a munkásviszonyok egyenlők voltak Eleméren az összes uraságoknál, csak hogy az uraságok elengedték tavaly a robotot, Löwi azonban nem.

Kreutzberger Sándor

ast vállalja, hogy nála a harmados nem fizetett semmit, a negyedeseknek pedig a bérlők munkálták meg a földet, csupán kétszer kellett kapálniuk, aratniuk s a termést behordani.

A torontáli inségesek.

Nagybecskerek, január 27.

A megyei inségesek részére a központi segélyező bizottság címe alatt újabban a következő adományok érkeztek:

Tószegi Freund Ferencz 1000 frt.

Franz J. L. takarékpénztári igazgató gyűjtőívén: Franz J. L. 10 frt, Dr. Mangold Samu, Daun Gyula 5-5 frt, Fuchs Sándor 2 frt, Strauser Jakab, Markus Milan, Wehner György 1-1 frt, összesen 25 frt.

Törökbecsei takarékpénztár 50 frt.

Tenner Ignác gyűjtőívén (Billéd): Első billédi takarékpénztár, Guttmann H., Dr. Dossa Simon 1-1 frt, A. F. 30 kr, Tenner Ignác 25 kr, Gross Elisabetha 20 kr, Ernest Miska, Greiling János 15-15 kr, Angelus M., Hoczner A., Ramscher János, Tolnai, Deák Béla, Szentés Albert, Slavik Erzsébet 10-10 kr, Gilde Péter 5 kr, összesen 4 frt 80 kr.

Krieck Béla gyűjtőívén (Sándoregyház): Krieck Béla, Pál István 1-1 frt, Schaffer János, Ivanicza András, Janosó János, Gyökösy Lajos, Oprende Lipót, Martin Fülöp, 50-50 kr, Csobán Agoston 30 kr, összesen 5 frt 30 kr.

Simonsich Béla gyűjtőívén (Valkány): Simonsich Béla 2 frt, Fenner Mór, Bildhauer Gyula 1-1 frt, Fischer Sándor, Kepfer József, Dr. Fleischner Sándor, Lázár Antal, Küppis Károly, Ernst Kristóf 50-50 kr, Borka Mihály 40 kr, Pollák Ferencz, Rosenstein Márk, Iszák Lajos 30-30 kr, Müller Márton, Nagy Sándor, Kohajda József, Kozzák Ferencz, Szemerédi István, Nagy János, Szeics Miklós, Magyar Sándor 20-20 kr, Kopfer Anna, Szabó Péter, Szabó Franciska, Szabó Mariska, Huszár János, Deutsch Jakab, Csorba András, Gera Ferencz, Vári István, Bale Péter 10-10 kr, összesen 10 frt 90 kr.

Bogáros község elöljárósága 5 frt.

Posilović György érsek (Zágráb) 500 frt.

Dr. Zsirus Lajos ügyvéd (Nagy-Kikinda) 3 frt.

Jeszenszky Ignác gyűjtőívén (Nagy-Kikinda): Agostai hitv. ev. egyház 1 frt, Humanitás négyzet 5 frt, Jeszenszky Ignác 1 frt, összesen 7 frt.

Szöllőssy Kálmán gyűjtőívén: Szöllőssy Kálmán 5 frt, N. N. 50 kr, N. N. 30 kr, összesen 5 frt 80 kr.

Összesen . . . 1616 frt 80 kr.

hozzáadva az eddigi bevételt 14324 frt 03 kr.

Együtt . . . 15940 frt 83 kr.

Az eddigi feltüntetett kiadás . . . 4885 frt — kr.

Ujabb kiadások: Nagykikindai főszolgabírónak elküldött 400 frt, Antalfalvi főszolgabírónak 400 frt, Bánlaki főszolgabírónak 1500 frt, Csenei főszolgabírónak 200 frt, Párdányi főszolgabírónak 800 frt, Módsi főszolgabírónak 800 frt, Perjamosi főszolgabírónak 150 frt, Alibunári főszolgabírónak 630 frt, Pancsovai főszolgabírónak 1000 frt, Zombolyai főszolgabírónak 200 frt, összesen . . . 6080 frt — kr.

Összes kiadás . . . 10965 frt — kr.

Levonva a kiadást a bevétel-

ből, marad készpénz . . . 4975 frt 83 kr.

N.-Becskek, 1898. év január hó 27 én.

A központi segélyező bizottság.

Irodalom.

— Sz. Szigethy Vilmos második kötete.

Szigethy Vilmos, kinek első verskötetét, a „Nebántsvirág“ ot sajtó és közönség osztatlan tetszéssel fogadta, most rendezt sajtó alá második kötetét. A fiatal szerző, kit a „Torontál“ közönsége mint hirlapíró is legelőnyösebb oldaláról ismer, a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki:

Előfizetési felhívás. Második kötet versemet rendezem sajtó alá. A „Nebántsvirág“ olyan szép sikert ért el, a melyre korántsem számítottam, a mennyiben kivitva a legtekintélyesebb kritikai forumok tetszését. A föltétlen dícséret hangján emlékezett meg róla a Vasárnapi Ujság, Magyar Szemle, Budapesti Napló, Pesti Hírlap s még ezenkívül számos más lap. A második kötet címe „Pipiske dalok“ lesz s Vágó Pál hírneves festőművésznök cím lapjával, körülbelül nyolc ivnyi terjedelemben jelenik meg. Előfizetési ára 1 frt; megjelenése után drágább lesz. Az előfizési díjak címekre küldendő a „Torontál“ szerkesztőségébe. Gyűjtsenek szívesen szolgálók a szokások tiszteletpéldánnyal. Nagybecskerek, 1898. január hó. Sz. Szigethy Vilmos.

Táviratok.

Országgyűlés

(A képviselőház ülése január 27.)

Budapest, január 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén az elnök meleg hangon emlékezett meg Tisza Lajos gróf haláláról s indítványára elhatározta a Ház, hogy részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

Következett ezután a napirend, a költségvetési előirányzat részletes tárgyalása. A közöstudgyi kiadásoknál

Verner Gyula szabadelvűpárti képviselő szót fel, élénk sajnálkozását fe-

jezve ki a függetlenségi párt passzívátása fölött. Utal Vilmos császár pohárköszöntőjére, mely azt bizonyítja, hogy Magyarország független állam és örvend azon, hogy a kormány a 67-es pártok érintkezési pontját megtalálta a kabinet politikája nemzeti.

A tétel elfogadtatik.

A miniszterelnökség tételénél Hock János utal a párisi lapokban mutatkozó agitációkra, melyek szláv és román részről történnek.

Bánffy báró miniszterelnök azt válaszolja, hogy a kormány mindenkor teljesíti kötelességét, a viszonyok e téren egyébként ugys javultak.

A rendelkezési alap és a kisebb tárcák előtrányzata elfogadtatik.

Az ülés végén Mócsy Antal interpellált a gabona-uzsora ügyében.

A pécsi püspök installációja.

Budapest, január 27. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Pécsről telegratálják, hogy Heteyi Sámuel pécsi püspök ma tartotta fényes ünnepélyesség közepett installációját, a mely alkalomból az egyházfő nagyhatású beszédet mondott a lelkipásztori kötelességekről.

A tévedésről.

Budapest, jan. 27. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv kedvező, napi forgalom 20000 mm., Kötetett:

Rozs tavaszra 9:39—9:40

Buza márcz.-április 11:77—11:78

Tengeri május-junius 5:19—5:20

Zab 6:31—6:33

Nyilttér.

Orlovát község tantestülete legforróbb háláját nyilvánítja szeretve tisztelt jegyzőnknek Márkucz Márknak és 8 nagysága Márkucz Márknának, a kik tizenöt szegény leánygyermeket felöltöztettek. Isten áldását és gondját kérjük rájuk, a kik közsegünk szegény tanulóit felöltöztették, a hogy O a mező liliumjait.

Orlovát község tantestülete.

Hirdetések.

A bélyegtörvény 209. §. 2. p. al. bélyegmentes.

A legjobb és legolcsóbb sorsjegy.

A Tisza Kálmán, br. Bánffy Dezső, gr. Tisza Lajos, br. Vay Béla és gr. Degenfeld J. urak védnöksége alatt kibocsátott

Kolozsvári szeretetház sorsjegye,

mely áll 4 főnyereményből 57.000 korona értékben, továbbá 3996 nyereményből 103.000 korona értékben, összesen

4000 nyereményből 160.000 korona értékben.

A legkisebb nyereség mind a két húzásnál 10 korona.

I. húzás 1898. február hó 10-én.

II. húzás 1898. április hó 10-én.

Mind a két húzás érvényes sorsjegy ára **csak 2 korona.**

Kaphatók:

a rendező bizottságnál, Kolozsvártt,

továbbá minden sorsjegyelárusító helyen.

